

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Dvořáka a soudců JUDr. Petry Venclové, Ph.D., a JUDr. Aleše Korejtky v právní věci

žalobce: **M. M. E. M. E.**
zastoupený advokátem JUDr. Mgr. Filipem Rigelem, Ph.D.
sídlem Teplého 2786, 530 02 Pardubice

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
sídlem Loretánské nám. 101/5, 118 00 Praha 1

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 6. 2019, č. j. 308637/2019-VO,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 28. 6. 2019, č. j. 308637/2019-VO, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 38 559 Kč k rukám jeho právního zástupce JUDr. Mgr. Filipa Rigela, Ph.D., advokáta, a to ve lhůtě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce dne 28. 2. 2019 podal na Velvyslanectví České republiky v Káhiře (dále též „zastupitelský úřad“) žádost o udělení krátkodobého víza rodinného příslušníka občana EU. Zastupitelský úřad provedl pohovor s žalobcem a jeho manželkou, státní občankou České republiky. Zastupitelský úřad žalobcovu žádost zamítl s tím, že se žalobce dopustil obcházení zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále též „zákon o pobytu cizinců“), a podvodného jednání s cílem získat vízum k pobytu na území.
2. Zastupitelský úřad ve svém rozhodnutí uvedl výčet cest a pobytů manželky žalobce v Egyptě (24. 9. – 4. 10. 2017, 15. 7. – 26. 7. 2018, 13. 8. – 16. 9. 2018, 2. 2. – 21. 3. 2019). Pokud jde o žalobcem tvrzené spoluvlastnictví bytu v Alexandrii, zastupitelský úřad konstatoval, že žalobce zaslal sken předběžné smlouvy z roku 2016 bez registračního razítka, kde figurují celkem čtyři vlastníci. Z těchto čtyř osob smlouvu podepsaly pouze tři, smlouva neobsahuje žádné ověření. Na telefonický dotaz žalobce sdělil, že dotyčná chybějící osoba nemohla smlouvu podepsat, neboť se nachází v zahraničí. Žalobce současně předložil registraci, která se ale vztahuje na jinou smlouvu než na tu, která byla zastupitelskému úřadu předložena. Zastupitelský úřad tento bod vyhodnotil jako pokus o podvod. V žádném ze zaslaných dokumentů žalobcova manželka není zmíněna jako spoluvlastník bytu. Jednalo se tedy dle zastupitelského úřadu o nepravdivé tvrzení manželky žalobce. Z předložené komunikace mezi žalobcem a jeho manželkou je dle zastupitelského úřadu patrná mělkost, ke komunikaci manželka žalobce využívá český jazyk a internetový překladáč, žalobce se tedy podle zastupitelského úřadu dopustil obcházení zákona s cílem získat vízum k pobytu na území.
3. Žalobce podal žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza dle § 180e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Žalovaný rozhodnutím ze dne 28. 6. 2019, č. j. 308637/2019-VO, vyslovil, že rozhodnutí zastupitelského úřadu bylo shledáno v souladu s § 20 odst. 5 písm. e) a f) zákona o pobytu cizinců. Žalovaný uvedl, že při novém posuzování žádosti postupoval podle Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 2. 7. 2009, č. COM (2009) 313 final, a navazujícího Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 26. 9. 2014, č. COM (2014) 604 final, jehož přílohou je Příručka pro řešení otázky účelových sňatků mezi občany EU a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva EU o volném pohybu občanů EU (dále „Příručka pro účelové sňatky“). Tyto dokumenty obsahují soubor tzv. indikativních kritérií pro posouzení, zda uzavření manželství mezi žadatelem o vízum a občanem EU bylo účelové, či nikoli.
4. Žalovaný v tomto rozhodnutí uvedl, že pár se seznámil během dovolenkového pobytu občanky EU v Egyptě, a to v hotelu, kde žalobce pracoval. Jedná se o způsob seznámení, který Příručka pro účelové sňatky považuje za typický způsob seznámení v případě, kdy občan z migračně rizikové země pouze předstírá úmysl žít s občankou EU a vést s ní rodinný život, ale jeho skutečným záměrem je prostřednictvím sňatku získat právo volného pohybu a pobytu v zemích EU. Manželství bylo uzavřeno v srpnu 2018, a tedy netrvá dlouhou dobu. Pár nepřijal žádný dlouhodobý či finanční závazek se společnou odpovědností. Mezi manžely existuje výrazný věkový rozdíl, kdy žalobce je o 14 let mladší než manželka. To žalovaný označil za nekonvenční, protože je dán důvod pro zahájení šetření, zda manželství nebylo uzavřeno účelově. Žalovaný poukázal na nízkou mzdu žalobce a patrnou nízkou kvalifikovanost jeho pracovní pozice v hotelu. Pár se podle

žalobce seznámil na přelomu let 2017 a 2018 v Sharmu. Podle manželky žalobce se seznámili v září 2017 a poté začala do Egypta často létat. Podle doložených cest se však po seznámení uskutečnila pouze jedna cesta, a to ve dnech 15. 7. – 26. 7. 2018. Následná cesta v srpnu 2018 již byla za účelem svatby. Žalobce a jeho manželka se tedy k tak vážnému kroku, jakým je uzavření manželství, rozhodli po 11 dnech osobního kontaktu. Manželé se tedy neměli šanci dostatečně poznat, o čemž svědčí i jistá jazyková bariéra (manželka využívá ke komunikaci český jazyk a internetový překladáč). Pár nepřijal žádný společný závazek, za nějž nelze považovat ani deklarovanou koupi společného bytu. Žalovaný zopakoval argumentaci zastupitelského úřadu a dodal, že žalobce předložil nepodepsaný doklad bez razítka o složení splátky za účast na programu výstavby dotovaných bytů v Kafr El Sheikh k údajně další nemovitosti. Na žádném z předložených dokladů nevystupuje žalobcova manželka jako vlastník nebo budoucí vlastník. Žalovaný poukázal na rozporná tvrzení žalobce a jeho manželky, zda se po svatbě konala oslava, a na skromnost tvrzené oslavy. Dále žalovaný upozornil na povrchní znalost českého jazyka ze strany žalobce. Podle žalovaného se žalobce snaží získat pouze právo volného pohybu a pobytu v zemích EU; pár může realizovat svůj rodinný život v Egyptě. Žalovaný shrnul, že manželství bylo uzavřeno účelově a že žalobce poskytl nepravdivou informaci ohledně společného bytu.

5. Proti tomuto rozhodnutí žalobce podal žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“). V žalobě namítal, že fotodokumentace, kterou správnímu orgánu předložil a která dokládá jím uváděná tvrzení o uzavřeném manželství, není nadále vedena jako součást spisu a byla odstraněna. Žalobce poukázal na to, že rodinní příslušníci občana EU mají nejen právo vstoupit na území členského státu, ale také právo na obdržení vstupního víza. Zastupitelský úřad ani žalovaný pak neprokázali účelovost manželství. Pojem účelové manželství musí být vykládán restriktivně a v pochybnostech uzavřít, že o účelové manželství nejde. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu uvedl, že aby manželství mohlo být považováno za účelové, musí být naplněna podmínka jak úmyslu obcházet zákon o pobytu cizinců k získání pobytového oprávnění, tak i úmyslu vést společný manželský život. Správní orgány podmínku první (úmysl obcházet zákon k získání pobytového oprávnění) vyhodnotily chybně a úmyslem vést či nevést společný manželský život (podmínkou druhou) se nijak nezabývaly.
6. Žalobce brojil proti posouzení jednotlivých indikativních kritérií o naplnění první podmínky, tedy úmyslu obcházet zákon k získání pobytového oprávnění. Neplatí, že se pár neshoduje ohledně osobních údajů a okolností prvního setkání. Žalovaný uvádí pouze, že žalobce nezná přesné vzdělání manželky (což není natolik zásadní nedostatek), a liší se v datu počátku vztahu (to ovšem bylo vysvětleno v žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza a ve vyjádření manželky žalobce). Žalobce uvedl až navázání vztahu (konec roku 2017), zatímco manželka uvedla první setkání (září 2017). Jde o drobné nedorozumění, řadu dalších údajů však oba novomanželé uvedli shodně. Pokud jde o společný jazyk, žalovanému byla předložena obsáhlá komunikace mezi žalobcem a manželkou; komunikačním jazykem je angličtina, později i čeština, kterou se žalobce učí. Žalobce se ohradil proti závěru o mělkosti komunikace. Naplnění dalších indikativních kritérií (pár se před svatbou nikdy nesešel, důkaz o peněžní částce nebo daru, které byly předány, aby byl sňatek uzavřen, s výjimkou běžných darů nebo věna, důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu v minulosti některého z manželů, rozvoj rodinného života pouze poté, kdy byl přijat příkaz

k vyhoštění, rozvod páru krátce potom, co státní příslušník třetí země získal právo pobytu) pak žalovaný ani netvrdí.

7. Věkový rozdíl mezi manžely 13 let (ne 14 let, jak uvedl žalovaný) žalobce označil za nikoliv extrémní, navíc dle přiložené dokumentace je patrné, že manželé vypadají jako vrstevníci; hodnocení věku je pak sporné a diskriminační. Žalovaným poukazovaná údajně nízká mzda žalobce (3 000 Kč a další cca 3 000 Kč na spropitném) činí v Egyptě průměrný příjem, stejně tak manželka žalobce má průměrný příjem v podmínkách ČR. Ke svatebnímu obřadu žalobce uvedl, že byly doloženy svatební fotografie dokládající upřímnost citu a neformálnost obřadu; je s podivem, že žalovaný hodnotí obřad jen s ohledem na údajné tradice manžela, nikoliv s ohledem na přání manželky, která žalovanému ve svém vyjádření doložila, že velký obřad si nepřála. K seznámení v hotelu žalobce upozornil, že se jedná o běžný způsob seznámení mezi cizinci, neboť zahraniční host i personál tráví v hotelu podstatnou část času a mají příležitost se poznat. Před svatbou pak spolu pár strávil několik měsíců; pokud se zpětně nepodařilo dohledat všechny letenky, je nutno poukázat na prohlášení manželky. Je pak třeba posuzovat účelovost ke dni rozhodování správního orgánu, ne ke dni uzavření manželství. Měly tak být hodnoceny i všechny následné pobyty po uzavření manželství. K tvrzení žalovaného, že žalobce nemá zájem o život v ČR a chce jen získat povolení k pobytu, které použije pro účely usídlení se v některé z početných muslimských komunit v západoevropských zemích, žalobce namítal, že bylo učiněno bez jediné skutkové opory či důkazu a jen na základě předsudků. K dokumentům týkajícím se bytu žalobce namítal, že jeho otec zemřel a bylo vedeno dědické řízení, které bylo obtížné mj. i s ohledem na to, že někteří žalobcovi sourozenci žijí v zahraničí. Proto žalovanému předložené listiny nebyly ještě dokladem přímo o vlastnictví bytu, ale jen o procesu nabývání. Proces nabývání se nyní chýlí ke konci. Žalobce vnímá byt jako společný – jeho i manželky, byť po formálněprávní stránce tomu může být jinak. Nepřesnosti ohledně vlastnictví bytu v žádném případě nejsou podvodným jednáním, o kterém hovoří zákon o pobytu cizinců.
8. Závěrem žalobce navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a rozhodnutí zastupitelského úřadu a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.
9. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že napadené rozhodnutí nelze považovat za nepřezkoumatelné, a navrhl zamítnutí žaloby.
10. Při veřejném projednání věci soud provedl dokazování (viz níže).
11. Soud na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona s. ř. s.), při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
12. Podle § 20 odst. 5 zákona o pobytu cizinců cizinci, který žádá o krátkodobé vízum jako rodinný příslušník občana Evropské unie a sám není občanem Evropské unie a hodlá doprovázet občana Evropské unie na území nebo následovat občana Evropské unie, který na území pobývá, se krátkodobé vízum neudělí, jestliže e) se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat vízum k pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství, f) se dopustil podvodného jednání s cílem získat vízum k pobytu na území.

13. Podle § 180e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců je cizinec oprávněn požádat o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza. Podle odst. 6 Ministerstvo zahraničních věcí posuzuje soulad důvodů neudělení krátkodobého víza, zrušení platnosti krátkodobého víza nebo prohlášení krátkodobého víza za neplatné, o kterých rozhodl zastupitelský úřad, s důvody stanovenými přímo použitelným právním předpisem Evropské unie. Ministerstvo zahraničních věcí dále posuzuje soulad důvodů zrušení platnosti krátkodobého víza uděleného cizinci, který na území požívá příslušných výsad a imunit, s důvody stanovenými přímo použitelným právním předpisem Evropské unie, a jde-li o rodinného příslušníka občana Evropské unie, s důvody uvedenými v § 20 odst. 5 zákona o pobytu cizinců. V rámci nového posuzování souladu důvodů neudělení krátkodobého víza je Ministerstvo zahraničních věcí povinno vyžádat si závazné stanovisko policie v případech, kdy důvodem jeho nevydání bylo nesouhlasné stanovisko policie; policie vydá stanovisko bezodkladně.
14. Je nepochybné, že při vyřizování žádosti o krátkodobé vízum (§ 20 zákona o pobytu cizinců), respektive při novém posouzení důvodů neudělení víza (§ 180e odst. 6 téhož zákona), nelze použít ustanovení části druhé a třetí zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále též „správní řád“), viz § 168 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Nelze tedy ani použít § 68 správního řádu, který stanovuje základní náležitosti rozhodnutí. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“; rozhodnutí správních soudů jsou dostupná z: www.nssoud.cz) však krajský soud připomíná, že rozhodnutí musí dostát elementárním požadavkům na jeho obsah, tak, aby jej mohly správní soudy přezkoumat (např. rozsudky NSS ze dne 21. 12. 2011, č. j. 5 Ans 5/2011-221, publ. pod č. 2544/2012 Sb. NSS; ze dne 4. 7. 2013, č. j. 1 Ans 9/2013-39, publ. pod č. 2973/2014 Sb. NSS, body 20 a násl.; ze dne 31. 10. 2013, č. j. 9 As 92/2013-41; ze dne 29. 10. 2015, č. j. 5 Azs 89/2015-30; a ze dne 4. 3. 2020, č. j. 10 Azs 375/2019-39).
15. Naplnění podmínky dle § 20 odst. 5 písm. f) zákona o pobytu cizinců žalovaný odůvodnil s odkazem na to, že ze strany žalobce (resp. manželského páru) se tvrzení o koupi společného bytu nezakládá na pravdě.
16. Z dokazování provedeného v řízení před soudem listinami předloženými žalobcem, které se mají týkat nabytí vlastnictví žalobce k bytu v Egyptě, a to úředně ověřenými překlady rozsudku Okresního soudu Bandar Kafr aš- Šhajch z jednání, které se konalo dne 12. 9. 2019, finální kupní smlouvy obytné jednotky ze dne 2. 7. 2019, přípisu soudního úředníka ve věci pravosti podpisu kupní smlouvy ze dne 2. 7. 2019, však vyplynulo, že žalobce uzavřel kupní smlouvu se svými příbuznými na byt v Alexandrii, který byl předmětem dědického řízení; tvrzení žalobce o koupi bytu tedy nejsou na první pohled jednoznačně nepravdivá. Na druhou stranu z těchto listin není patrné, zda předmětná soudní rozhodnutí egyptských orgánů veřejné moci nabyla právní moci, a tedy zda vlastnické právo k předmětnému bytu již skutečně přešlo na žalobce, příp. kdy k takovému přechodu vlastnického práva došlo. S ohledem na provedené dokazování ovšem na základě dosud zjištěných skutečností nelze bez dalšího uzavřít, že se žalobce ve vztahu k zastupitelskému úřadu a žalovanému dopustil podvodného jednání a zcela nepravdivého tvrzení. Jistě pak nelze vyloučit, že převod vlastnického práva mohl představovat déle trvající proces, jak namítal žalobce. Je věcí žalovaného, aby v dalším řízení zjistil podrobnosti ohledně převodu vlastnického práva k předmětnému bytu na žalobce (dále jaká případná práva k bytu vznikla žalobcově manželce), jakož i ohledně toho, zda proces převodu tohoto

vlastnického práva již probíhal v době řízení před zastupitelským úřadem a žalovaným. Případnou nepřesnost ve vyjádření žalobce však dle závěru soudu bez dalšího nelze hodnotit jako podvodné jednání s cílem získat vízum k pobytu na území.

17. V této souvislosti nelze nevytknout žalovanému, že součástí správního spisu je listina v arabském jazyce; žalovaný však nenechal zhotovit úředně ověřený překlad do českého jazyka ani takovou povinnost neuložil žalobci. Žalovaný přitom připustil, že žalobce v průběhu řízení tvrdil nabývání bytu, který se měl stavět (dle sdělení žalobce se mělo jednat o jiný byt, který byl předmětem pobídky egyptské vlády ohledně bytové výstavby, pozn. krajského soudu), a k tomu patrně měl předložit dokumenty, které ovšem nejsou součástí předloženého správního spisu. Dále žalovaný připustil existenci listiny v arabštině bez překladu do češtiny. Pokud účastník řízení předloží listinu pouze v originálním znění, neznamená to, že správní orgán tyto listiny může zcela pominout. Jak vyplývá ze správního řádu v takovém případě je třeba účastníka řízení podle § 45 odst. 2 správního řádu vyzvat k odstranění tohoto nedostatku, tj. předložení úředního překladu. Pokud by účastník řízení na tuto výzvu nereagoval, pak bude namístě, aby správní orgán pořídil překlad sám, přičemž náklady s tím související může uložit k úhradě účastníku řízení podle § 79 odst. 6 správního řádu (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 8. 2019, č. j. 4 Azs 286/2019-33, bod 21). Pokud se žalovaný listinou předloženou žalobcem nezabýval, porušil tím také svou povinnost zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, zakotvenou v § 3 správního řádu.
18. Žalovaný proto v dalším řízení náležitě zjistí stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, jak mu ukládá § 3 správního řádu. Žalovaný zaměří svoji pozornost na otázku nabývání vlastnického práva žalobce k předmětnému bytu v Alexandrii (příp. k účasti žalobce na programu egyptské vlády ohledně bytové výstavby), resp. k tomu, zda a kdy žalobce toto vlastnické právo skutečně nabyt, event. jaké právo k danému bytu vzniklo žalobcově manželce. Žalovaný zajistí překlad dosud nepředložených listin do českého jazyka, příp. vyzve žalobce k doložení dalších skutečností (eventuálně požádá o součinnost při zjišťování skutkového stavu věci egyptské státní orgány). Krajský soud nepředjímá, k jakému výsledku žalovaný v dalším řízení dospěje. Právní posouzení věci však žalovaný musí důkladně odůvodnit, a to na základě řádně učiněných skutkových zjištění.
19. Žalovaný dále uzavřel, že manželství žalobce se státní občankou České republiky bylo uzavřeno účelově, pročez byl naplněn důvod neudělení víza dle § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců. K tomu krajský soud odkazuje na judikaturu NSS, např. na jeho rozsudek ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015-40, bod 56: „*Nejvyšší správní soud považuje za příléhavé vysvětlení způsobu, jakým je třeba přistupovat k vyšetřování účelových manželství, v článku Fingovaná manželství a jejich potírání, podle něhož „[fingované manželství je takový svazek, při jehož uzavření byly dány dva úmysly snoubenců: jednak úmysl negativní, totiž nevést společný rodinný život jako manželé, a pak úmysl pozitivní, totiž obejít předpisy přistěhovaleckého práva. Chybí-li negativní úmysl, jde pouze o výhodný sňatek, který jednomu ze snoubenců zajistí i právo pobytu v daném státu. Chybí-li naopak pozitivní úmysl, jedná se zřejmě rovněž o fingované manželství, které ovšem nespadá do oblasti přistěhovaleckého práva a které mohlo sledovat i jiné důvody [...]] (Čížinský, P. Fingovaná manželství a možnosti jejich potírání. In: Čížinský, P. Jelínková, M. Připomínky k cizineckému zákonu. Praha: Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, 2007. s. 46....). Uvedený názor odpovídá obsahu migrační*

směrnice, v jejímž kontextu je nutné vykládat harmonizovaná ustanovení cizineckého zákona (srov. bod 28 odůvodnění migrační směrnice a cit. sdělení Komise), ale i judikatury zdejšího soudu (srov. cit. rozsudek č. 2781/2013 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že při prokazování účelovosti manželství je nutné se zaměřit (i) jak na úmysl obcházet cizinecký zákon k získání pobytového oprávnění, (ii) tak na úmysl vést společný manželský život. Uzavření sňatku, byť bylo stěžovatelce uloženo správní vyhoštění, s úmyslem vést společný manželský život s unijním občanem je totiž pro cizince třetího státu legálním způsobem, jak si zajistit pobytové oprávnění.“

20. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vymezil důvody, pro které měl za to, že předmětné manželství žalobce se státní občankou České republiky bylo uzavřeno účelově (seznámení páru v hotelu při dovolenkovém pobytu občanky EU, výrazný věkový rozdíl, nízká mzda žalobce a jeho nízká kvalifikovanost, po seznámení páru se uskutečnila pouze jedna cesta občanky ČR do Egypta před uzavřením sňatku, jazyková bariéra mezi manžely a povrchnost komunikace, pár nepřijal žádný dlouhodobý závazek se společnou odpovědností, odlišné odpovědi manželů na otázku, zda se konala svatební oslava, jednoduchý způsob uzavření manželství v rozporu s tradicemi a kulturou země žalobce, žalobce nezná vzdělání své manželky, neznalost českého jazyka ze strany žalobce). Je třeba přisvědčit žalobci, že žalovaný se vůbec nezabýval otázkou, zda v případě manželů je naplněn jejich negativní úmysl, tj. úmysl vést společný rodinný život jako manželé, protože jeho rozhodnutí je třeba v tomto ohledu považovat za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů rozhodnutí. Žalobce přitom v řízení před soudem doložil značné množství fotografické dokumentace a videozáznamů, které napovídají tomu, že on a jeho manželka alespoň v omezené míře (v době, kdy jsou spolu v Egyptě) vedou společný rodinný život jako manželé.
21. K tomu je třeba doplnit, že účelovost uzavření manželství je nutné posuzovat po celou dobu správního řízení, a to až do rozhodnutí odvolacího orgánu. Pokud je v řízení před správními orgány prokázáno, že manželství plní svou funkci, není možné takové manželství považovat za účelově uzavřené, ačkoli tomu tak od jeho úplného počátku nebylo (rozsudky NSS ze dne 31. 8. 2012, č. j. 5 As 104/2011-102, publ. pod č. 2781/2013 Sb. NSS, ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015-40, bod 54, a ze dne 4. 3. 2020, č. j. 10 Azs 375/2019-39, bod 11). I kdyby tedy manželství v nyní posuzované věci skutečně bylo uzavřeno účelově, tato případná skutečnost by pro možné přijetí závěru o účelovosti manželství ve smyslu § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců nezbavovala žalovaného a zastupitelský úřad povinnosti zabývat se kvalitou vztahu manželů, a to v době po uzavření manželství (až do okamžiku vydání rozhodnutí odvolacího správního orgánu).
22. Žádné z žalovaným uvedených důvodů k závěru o obcházení předpisů přistěhovaleckého práva nemohou obstát. Určité odlišnosti ve výpovědích žalobce a jeho manželky (např. ve vztahu k určení přesné doby, kdy se pár seznámil či kdy započal jejich vztah) lze přičíst rozdílnému vnímání situace ze strany každého z manželů (také kupříkladu otázku, zda se uskutečnila svatební hostina, mohli manželé vnímat odlišně s ohledem na tvrzenou skromnost tohoto posezení). Podobně ani skutečnost, že žalobce si nevybavil, jaké má jeho manželka přesné vzdělání, není natolik závažnou okolností, že by sama o sobě vedla k závěru o účelovosti manželství. Dále není zřejmé, z čeho žalovaný dovozuje povrchnost komunikace manželů či jazykovou bariéru. Záznamy elektronické korespondence, které

žalobce předložil v řízení před soudem, naopak nasvědčují tomu, že oba manželé spolu komunikovali v anglickém, popř. i v českém jazyce, přičemž jde o komunikaci intenzivní a plnou citových projevů. Závěr o nepřijetí dlouhodobého závazku se společnou odpovědností pak může být výrazně korigován v dalším řízení na základě zjištění učiněných ve vztahu ke koupi bytu v Alexandrii, resp. k otázce práva manželky žalobce bydlet v takovém bytě. Pokud jde o závěr žalovaného o tom, že žalobce v egyptském hotelu vykonává málo kvalifikovanou pozici, soud konstatuje, že v průběhu řízení před soudem byl proveden důkaz úředně ověřeným překladem absolventského diplomu, z něhož plyne, že žalobce v roce 2015 na Univerzitě Kafrelsheikh získal titul bakaláře ekonomie se zaměřením na účetnictví. Soud konstatuje, že již tento závěr nasvědčuje tomu, že žalobce nemusí nutně vykonávat profese vyžadující nízkou kvalifikaci. I tuto skutečnost proto žalovaný při svém rozhodování v dalším řízení vezme v potaz. Další žalobcem navrhované dokazování za účelem prokázání kvality a intenzity manželského svazku pak soud neprováděl, neboť to považoval za nadbytečné s ohledem na povinnost správního orgánu v dalším řízení doplnit učiněná skutková zjištění.

23. Za podstatné faktory, které, jsou-li dány, mohou vést k závěru o účelovém manželství, lze označit např. to, že není udržováno manželské soužití; chybí společné přispívání k odpovědnostem vyplývajícím z manželství; manželé se neshodnou při podávání informací o průběhu seznámení; manželé nehovoří společným jazykem (srov. např. rozsudek NSS ze dne 7. 6. 2018, č. j. 9 Azs 410/2017-96, bod 36). Žádná z takových okolností však v projednávané věci nebyla žalovaným řádně prokázána. Soud pro úplnost dodává, že případné naplnění žalovaným odkazovaných indikativních kritérií by mělo být důvodem pro zahájení šetření, nikoli pro automatické shledání manželství za účelové; důkazní břemeno o účelovosti manželství pak nese správní orgán (srov. rozsudek NSS ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs228/2015-40, bod 53).
24. Závěrem soud připomíná, že součástí správního spisu, který žalovaný předložil soudu, nebyly některé dokumenty předložené žalobcem v průběhu správního řízení (např. dokumenty týkající se nabývání bytu, který se měl stavět; žalovaný se pak na str. 3 napadeného rozhodnutí vyjadřoval k předložené komunikaci mezi manžely, aniž by tato byla součástí správního spisu předloženého soudu). Žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza představuje specifický opravný prostředek, na jehož základě stěžovatel znovu posuzuje, zda byly v projednávané věci naplněny důvody pro neudělení víza (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č. j. 1 Ans 9/2013 – 39). Povinností žalovaného je při rozhodování o žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza vzít v úvahu i podklady žalobce k této žádosti připojené, včetně všech skutečností, jimiž se žalobce vymezil vůči rozhodnutí zastupitelského úřadu (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 10. 2015, č. j. 5 Azs 89/2015-30). Je proto nutno uzavřít, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spisech (§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.; srov. podobně rozsudky NSS ze dne 31. 1. 2007, č. j. 4 As 35/2005-44, či ze dne 8. 8. 2007, č. j. 3 As 54/2006-71].
25. V dané věci dospěl krajský soud ze všech uvedených důvodů k závěru, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů rozhodnutí a zároveň skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje rozsáhlé a zásadní doplnění (§ 76 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s.), proto pro tyto vady soud žalované

rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, přičemž žalovaný je právním názorem vysloveným v tomto zrušujícím rozsudku vázán (78 odst. 4 a 5 s. ř. s.).

26. O nákladech řízení rozhodl krajský soud podle zásady úspěchu ve věci zakotvené v § 60 odst. 1 s. ř. s., když úspěšnému žalobci přiznal proti žalovanému náhradu nákladů spočívajících v zaplaceném soudním poplatku z žaloby ve výši 3 000 Kč dle položky 18 bodu 2. písm. a) Sazebníku poplatků jako přílohy zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, a dále v právním zastoupení, a to v pěti úkonech právní služby [převzetí věci, podání žaloby, podání ze dne 1. 4. 2020 včetně příloh učiněné na výzvu soudu, účast na jednáních soudu ve dnech 11. 3. 2020 a 17. 6. 2020 podle § 11 odst. 1 písm. a), d), g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], přičemž sazba za jeden úkon právní služby činí 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Celkem tedy za jeden úkon právní služby náleží 3 400 Kč, za pět úkonů právní služby činí náhrada nákladů řízení 17 000 Kč. Právní zástupce žalobce je plátcem DPH, proto se částka ve výši 17 000 Kč zvyšuje dle § 57 odst. 2 s. ř. s. o sazbu daně ve výši 3 570 Kč. Dále žalobci vznikly náklady řízení za úředně ověřené překlady listin předložených soudu z arabského do českého jazyka v celkové výši 14 988,95 Kč. Přiznané náklady řízení proti žalovanému tak činí celkem 38 559 Kč. Platební místo bylo určeno v souladu s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též „o. s. ř.“), ve spojení s § 64 s. ř. s. Lhůta ke splnění uložené povinnosti byla určena jako přiměřená charakteru uložené povinnosti v souladu s § 160 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům řízení.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Pardubice 17. června 2020

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předseda senátu